

Koffie uit de Romeinse tijd ... wijn van vandaag. Uzuncaburç, de stad van de goddelijke keizer.

Wat zich vroeger afspeelde in theaters, heeft zich nu verplaatst naar de vierbaansweg die Mersin met Silifke verbindt. Auto's, brommers, dolmussen en bussen zwenken heen en weer, in een nooit ophoudend gevecht om sneller dan de voorganger het beoogde doel (wat dat ook moge zijn) te bereiken.

Van Mersin tot Erdimli bestaat de bebouwing hoofdzakelijk uit vakantieappartementen, gelegen aan de zee en voorzien van een zwembad. Daarna verdwijnt de hoogbouw om plaats te maken voor kleine toeristische stadjes met pensions waar het wemelt van de hoofdzakelijk Turkse toeristen.

Langsheen het deel van Erdimli tot Silifke zijn we getuige van de resten van een verleden dat groots en prachtig moet zijn geweest. In de klassieke oudheid lagen hier amfiteaters, tempels en steden van Perzische, Griekse en Romeinse kolonistoren. En de resten ervan zijn zo prominent aanwezig dat je er niet naast kunt kijken.

Wij rijden tot Silifke, mee in het gevecht van voertuigen. Vanuit Silifke gaan we de bergweg op die ons zal leiden naar de site van Uzuncaburç, het vroegere Dio-caesarea.

De weg is smal, kronkelend en stijgend. Ideaal voor een bergrit in de tour maar dodelijk voor de gewone wielertoerist. Ik hou de ogen onveranderlijk gericht op de bergen, hiermee proberend mijn hoogtevrees te verbergen. Af en toe snak ik naar adem, denkend hoe het zou zijn moest ik hier op de fiets zitten, want geen moment is er dat de weg zelfs maar enige tekenen van vals plat laat zien, het is klimmen, klimmen en nog eens klimmen.

Deze rit doen met de fiets en onder deze hitte is enkel voor professionals weggelegd. Zelfs vriend Noël geeft dat toe. Maar het uitzicht is prachtig. Steile wanden die overgaan in groene dalen. Kleine dorpjes van enkele huizen, liggend in de hitte van de Mersinzon.

Demircli, opzij zien we een soort van tempel staan, een grafmonument.

Twee verdiepingen hoog, zuil op zuil. We stappen uit en wandelen over de dorre droge grond. Hier en daar kleine hagedisjes die het enige teken van leven vormen. Het is uitkijken waar we stappen want de begroeiing bestaat uit stekelige planten die ferm prikken als je erin stapt.

Wie lag hier begraven? Hoe zag het eruit zoveel duizend jaar geleden?

Telkens dezelfde vragen als je historische sites bezoekt. Naar de antwoorden moet je op zoek gaan, om dat verleden tot leven te brengen.

Maar toch zijn we niet alleen. Twee zwarte ezeltjes staan iets verderop vastgebonden aan een boom. De dieren zijn schichtig. Niet gewend aan vreemden. Een contrast met de omgeving. Zij hebben nu het terrein ingenomen dat ooit was voorbestemd voor de herdenking van belangrijke figuren. Maar niemand herinnert zich nog hun namen.

Het lot van de geschiedenis.

Het verschil tussen de geklimatiseerde auto en de hitte buiten is enorm. Ook al zitten we hier bijna op 900 meter hoogte, de zon brandt even ongenadig als beneden. Een monument als dit zou bij ons de basis vormen van een historische site met bijhorend museum maar hier ligt het, eenzaam langs de weg als een te verwaarlozen gebouw. Spijtig, want het is uniek. Iets verder langs de overkant van de weg staan ook nog resten maar er is zelfs geen weg meer die er naartoe leidt.

Terug in de auto. De airco is zalig na de drukkende vochtige hitte. Nu wordt het iets vlakker. Het is stil. Waarschijnlijk denkt iedereen aan het verleden. Zo'n monumenten doen iets met je. Het is alsof je ze zelf hebt ontdekt.

Na een tijdje zien we de afslag naar Uzuncaburç. We zitten op 950 meter hoogte. En weer begint de weg te stijgen. Hier liggen de naaldboomwouden. Een korte steile klim en dan bereiken we ons doel. Diocaesarea, gelegen op 1.150 meter hoogte.

Wat opvalt is dat deze site volledig geïntegreerd is met de plaatselijke bevolking. De huizen zijn gebouwd met de resten van de ruïnes en tussen de ruïnes in. De plaatselijke bevolking heeft her en der standjes opgericht. Kant en kilims. Oude Turkse vrouwtjes zitten onder een parasol, wachtend tot bezoekers hun handwerk kopen.

Dit was ooit een stad, gewijd aan de verering van Zeus. Seleukos I Nikator, een Perzisch generaal die diende onder Alexander De Grote, liet de tempel voor Zeus meer dan 2.300 jaar geleden bouwen. Het was een plaats, bestemd voor religie, het godsdienstige centrum van Olba, stad die zo'n vier kilometer verder lag.

Vrij snel werd de stad (volgens de historicus Strabo) bestuurd door priester-koningen. Later, toen de Romeinen heersten, kwam er een reeks gebouwen bij. Onder de Romeinse keizer Tiberius werd het Diocaesarea genaamd, de stad van de goddelijke heerser.

Koningen en keizers voelden zich niet alleen koning of keizer, ze beschouwden zichzelf als goden. En zo zullen ze waarschijnlijk ook geleefd hebben. Hun namen hebben de geschiedenis gehaald. Toch waren het niet zij die deze beschaving hebben opgebouwd. Dat waren de naamloze slaven, die onder de brandende zon de monumenten van hun heersers opbouwden. Teveel wordt dit vergeten. Want de geschiedenis wordt gemaakt door de gewone man en vrouw. Wij leren enkel die van de koningen en keizers.

Later, in de Byzantijnse tijd, werd de Zeus tempel een kerk. In de tiende eeuw werd het ingenomen door Turkse stammen die bekeerd waren tot de islam. Zij veranderden de naam in Uzuncaburç, genoemd naar de hoge toren als eeuwig symbool van de site.

Het doet raar aan. Oude Turkse vrouwtjes die hun dorp waarschijnlijk nooit hebben verlaten, leven in een historisch centrum dat ooit geregeerd werd door machtige priester-koningen. Ingang hoeft je niet betalen want er is geen ingang, het is een dorp als een ander geworden.

Na het bezoek aan de site gaan we iets drinken. Noël en Gülce nemen ayran, Kimberly en Leentje cola en ikzelf begeef me aan de kenger koffie.

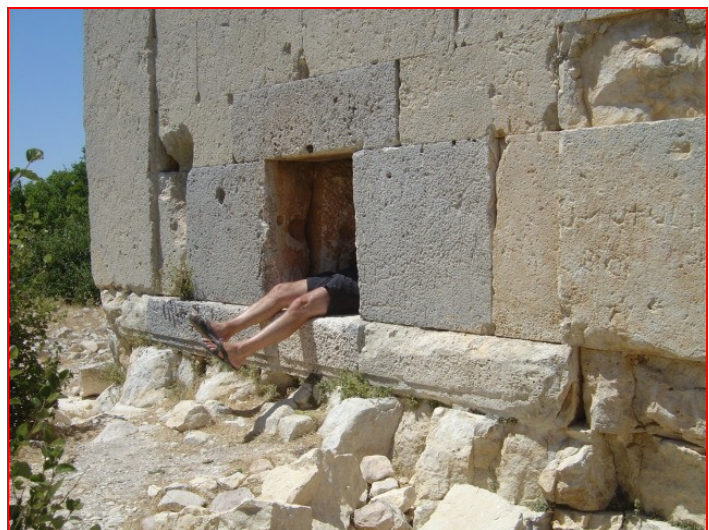
Deze koffie, die ook in Romeinse tijd werd gedronken, wordt gemaakt van de zaden van een stekelige plant. De Turkse vrouw die de koffie maakt weet ons te vertellen dat ze van die zaden vroeger wijn maakten.

Terwijl ik mijn koffietje drinkt vertelt ik de vrouw dat ik liever de wijn dan de koffie zou drinken. Het vrouwtje lacht en vertelt dat haar man die oude traditie in ere heeft gehouden. *'Als hij de wijn drinkt heeft hij na een glas een stuk in zijn voeten.'* Na wat grapjes heen en weer besluit de vrouw ons te laten proeven van de 'diocaesariaanse wijn'. Gegoten in een theeglaasje gevuld tot de rand nip ik als eerste van het glaasje. Het moet natuurlijk bij nippen blijven, we wensen immers heelhuids terug te komen! Noël probeer het goudgele drankje en wonder boven wonder, het smaakt naar natte cherry, hoog alcoholgehalte maar zeker als aperitief te gebruiken. Dit in de ijskast, goed fris. Ik begin al onmiddellijk te begrijpen waarom die koningen zich als goden voelden.

Ook Kimberly en Leentje proeven en ik denk bij mezelf, wijnproeverij tussen de monumentale overblijfselen van Romeinen en Perzen, een uitgelezen lokatie.

We keren terug. Onderweg stoppen we nog bij een hellenistische graftombe. Het wegeltje dat er naartoe leidt is vol met lavendelstruikjes. En ja, degene die hier begraven heeft gelegen zal waarschijnlijk nooit gewerkt hebben.

Maar de grootsheid van de graftombe gaat teniet bij het kleine huisje van de oude Turkse vrouw die hier woont in gezelschap van haar blaffende hond.

Een paar kilometer verder. Onder de dennen staat een restaurant. We eten sikma börek, pannenkoeken gevuld met kaas en honing. Alleen ikzelf eet iets hartigers, çöp şis, vier brochetjes met lamsvlees, een brochetje met pikante pepertjes en een brochetje met gegrilde tomaten. Het wordt gegrild op een stuk van een brandende boomstam! Een grote salade voor ons allemaal en het is smullen en smikkelen geblazen. Na de wijn doet een fris pintje heel goed. Niet voor mij. Een chauffeur houdt het bij ayran. Veel te gevaarlijk!

Voor acht pannenkoeken, de çöp şis, één efeske, vier ayrans, drie cola's en een salade bedraagt de totale rekening 35 YTL, zeg maar 17 euro. En dit in een uitgelezen decor. Je zou voor minder verliefd worden op Turkije.

Dan gaan we verder, de weg naar beneden om via een binnenweg te belanden bij een kerkje dat in de vijfde eeuw werd gebouwd.

Kerkje, nou ja, zeg maar basiliek. Binnen staan de bewerkte zuilen. Het moet ooit een reusachtige kathedraal zijn geweest.

De weg naar beneden is prachtig, openingen in de rotsen, diepe grillig uitgesneden valleien. In Silifke gaan we naar de burcht. Slecht aangegeven en heel steil. De weg is opnieuw geasfalteerd maar plots staan we voor een kruising in een T-vorm. Ik raak in paniek. De burcht zal voor een andere keer zijn.

Op weg naar huis. We stoppen in Narlıkuyu, de site waar zich de mozaïek van de drie gratiën bevindt. De drie gratiën onthullen dit keer hun schoonheid niet want het gebouwtje is gesloten.

We drinken nog iets in het prachtige baaitje waar je door het water de bodem kan zien.

Onze laatste halte is in Canytelis, Karlıdivane, een oude site uit de Hellenistische, Romeinse en Byzantijnse tijd. Alle constructies liggen rond een natuurlijke depressie in de grond (90 meter lang, 70 meter breed en 60 meter diep). In de oudheid was het een heilige plaats, gewijd aan Zeus Olbios.

In deze put bevindt zich een halfverheven reliëf dat uitgehouwen is in de rotsen (4 op 2 meter). Het reliëf dateert uit de vroeg Romeinse periode en bestaat uit de afbeeldingen van een vader, een moeder en drie dochters. Het was de begraafplaats van de familie Armaronxas van de stad Canytelis.

De belangrijkste resten dateren uit de Byzantijnse tijd. Er zijn nog vier van de vijf kerken bewaard gebleven. In de laatste kerk vinden we de volgende inscriptie *'Dit is de deur die leidt tot God. Zij die hier binnenkomen zijn gered. Mijn God, help mij.'*

De necropolis (begraafplaats) was bestemd voor de nomaden die als laatste de site hebben bewoond. Ook hieruit blijkt weer de vergankelijkheid.

Daarna rijden we huiswaarts. Bij het openen van de deur waait ons de geur toe van een echte Turkse güveç die is klaargemaakt door Sevim en Claire.

Eventjes het recept:

Eerst snij je pepers, ajuin, aubergines, aardappelen, courgetten en schelperwten op stukjes. Die leg je in de aardewerken pot. Daarna wordt het vlees (we gebruikten kalfsvlees maar het kan ook met lamsvlees) flink gekruid en bovenop de groenten gelegd. Daarna snij je, voor de derde laag, tomaten op stukjes en vul je de pot verder aan. Tenslotte overgiet je het geheel met olijfolie en dan sluit je de pot af met aluminiumfolie en het deksel. Enkele uren sudderen op een zacht vuurtje en dan ... een heerlijke stoofpot. We aten dat allemaal met rijst (die enkele uren had geweekt) en dan met een drankje naar ieders smaak, niet te versmaden.

Zo was de dag voorbijgevlogen. In de duisternis reflecteerde de volle maan op het rustige water. Dan besef je pas wat leven is. Misschien zijn we dan geen koningengoden, we hebben ervan genoten.